

daných poukazů. To platí, jak o významu záboru pro cenu odhadovaných nemovitostí, tak i odhadu budov, ohledně kterých se poukazuje na zcela přesná ustanovení § 18 odhadního řádu. Správně rekursní soud posoudil, že nelze ceniti plochu přesahující výměru 250 ha podle sazeb stanovených náhradovým zákonem pro převzetí půdy státem (dle tak zv. Brdlíkových tabulek), a správně poukázal, ke kterým okolnostem nutno přihlížeti při oceňování a jak při odhadu bude třeba posuzovati okolnost, že velkostatek v rozhodný den, t. j. 27. října 1923 byl v záboru, což není ještě totožné s tím, by se jeho cena rovnala jen ceně stanovené náhradovým zákonem pro převzetí půdy státem. Cena celého velkostatku musí býti stanovena stejně, a nikoliv, jak se stalo, část jedním způsobem a ostatní část zcela odchylně (podle Brdlíkových tabulek). Bude věcí prvního soudu, by v tomto smyslu podle směrnic rekursním soudem mu daných odhad dal doplniti a podle doplnění toho znova o ceně odhadní rozhodl. Podotýká se však, že jest nesprávný názor rekursního soudu, že je stanoviti odhadní cenu průměrem zkapitalisovaného výnosu a ceny prodejové. Účelem odhadu jest zjistiti obecnou cenu velkostatku jako celku, obecná cena jest však totožná s cenou prodejovou a může býti jen jedna. Určení její kapitalisováním čistého výnosu jest předepsáno tam, kde její přímé zjištění pro nedostatek objektů vhodných ke srovnání není dobře možné nebo aspoň spolehlivé. Každým způsobem musí se znalci, i když vypočítali obecnou cenu kapitalisováním čistého výnosu, při závěrečném společném posudku podle § 9 odst. (4) odh. řádu aspoň pokusiti zjistiti obecnou (prodejovou) cenu také přímým srovnáním s cenami za stejných okolností skutečně placenými, a vysloviti se o tom, zda cena kapitalisováním výnosu zjištěná se rovná docílitelné kupní, tedy prodejní ceně, či se od ní, v jaké míře a z jakého důvodu odchyluje.

Čís. 12340.

Bylo-li smluvně ujednáno, že zaměstnavatel bude platiti zaměstnanci pensi, jest pensí rozuměti zaopatřovací požitky, poskytované zaměstnanci vystoupivšímu ze služby na dobu jeho života.

Pensijní pojištění.

Ustanovení druhého odstavce § 69 cís. nařízení ze dne 2. června 1914, čís. 138 ř. zák., vztahuje se jen na smlouvy mezi zaměstnavateli a jejich zaměstnanci, jež byly dojednány dříve, než nabyl účinnosti zákon ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. na rok 1907, t. j. před 1. lednem 1909, anebo na smlouvy se zaměstnanci, na něž byla pojistná povinnost teprve později rozšířena.

(Rozh. ze dne 9. února 1933, Rv I 1211/31.)

Žalobce byl zaměstnán u žalované firmy jako ředitel cukrovaru. V lednu 1924 ujednaly strany, že žalobce odejde do výslužby a že mu žalovaná bude platiti pensi 15.000 Kč ročně ve dvou pololetních splát-

kách po 7.500 Kč vždy 1. července a 31. prosince každého roku pozadu. Ježto se žalovaná firma zdráhala zaplatiti žalobci 7.500 Kč splatných dne 1. července 1930, domáhal se žalobce žalobou, o niž tu jde, na žalované zaplacení oněch 7.500 Kč. Žalovaná namítla proti žalobě, že nebyla žalobci přiznána pense doživotní, že ujednaná pense jest vzhledem k výdělkovým poměrům cukrovaru a k jeho režii nepřiměřená, že žalobce dostal od pensijního ústavu vyplaceno 60.409 Kč 44 h pense, na což jest oprávněn zaměstnavatel započítati si podle § 69 zákona ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n. polovinu, t. j. 30.204 Kč 70 h. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Nesprávné posouzení věci po stránce právní spatřuje odvolatel v tom, a) že soud procesní považuje žalobcův nárok na pensi za doživotní, ačkoliv doživotnost smluvena nebyla; b) že nepřiznává žalovanému výhodu plynoucí z ustanovení § 69 pens. zák. ze dne 5. února 1920 čís. 89 sb. z. a n. správně cis. nař. ze dne 25. června 1914 čís. 138 ř. zák., pokud se týče zákona ze dne 16. prosince 1906 čís. 1 ř. zák. z r. 1907. Námitky žalovaného nemohou však obstáti. ad a) Nebylo třeba zvláštního ujednání o tom, že pense, kterou se žalovaný zavázal platiti žalobci, bude doživotní. Neboť pense znamená i bez bližšího ujednání zaopatření doživotní, z čehož plyne, že strany, ujednavše placení pense, již tím i bez bližšího označení ujednaly placení doživotní. ad b) Odvolávaje se na ustanovení § 69 zákona pensijního ze dne 5. února 1920 čís. 89 sb. z. a n., správně cis. nař. ze dne 25. června 1914 čís. 138 ř. zák., pokud se týče zákona ze dne 16. prosince 1906 čís. 1 ř. zák. z r. 1907 cituje odvolatel předpis tento neúplně, vynecháváje celý odstavec první, jehož pokračováním jest odstavec druhý. Teprve celý doslov § 69 cit. zák. dá pravý smysl zákonu, který spočívá v tom, že ustanovení, jehož výhod se žalovaný dožaduje, vztahuje se jen na smlouvy uzavřené před tím, než citovaný zákon vstoupil v platnost. Legislativním důvodem bylo, aby strany, zaměstnavatelé, kteří dříve, než vzešla jejich zákonná povinnost platiti příspěvky k pensijnímu pojištění zaměstnancovu u pensijního ústavu, smluvili dobrovolně se svými zaměstnanci, že budou jim platiti pensi, nebyli dvakrát zatěžováni, jednak smluvním závazkem, jednak povinností zákonnou. Avšak jinak neměla býti volnost stran omezována. Závazek, o němž tu jde, byl založen úmluvou z ledna 1924, tedy v době, kdy zákon čís. 89/1920, správně cis. nař. 138 z roku 1914, pokud se týče zákon ze dne 16. prosince 1906 čís. 1 ř. zák. z r. 1907 dávno byl již v platnosti. Podle zjištění procesního soudu bylo také stranám v době úmluvy o pensi známo, že žalobce bude míti též pensi od pensijního ústavu československého průmyslu cukrovarnického. Z toho jest pak usouditi, že se žalovaný nemůže dovolávati výhody § 69 cit. zák. Ostatně nelze ustanovení § 69 na souzený případ ani dobře použiti, poněvadž platí jen v případech zaopatřovacích zařízení, jež nelze považovati za splnění pojišťovací povinnosti. Pensijní ústav čsl. průmyslu cukrovarnického, u něhož byl žalobce pojištěn, je však, jak strany při odvolacím líčení souhlasně seznaly, náhradním ústavem po rozumu ustanovení § 65 shora uvede-

ných pensijních předpisů a přichází tu v úvahu ustanovení §§ 64—68 uvedených zákonů. Žalovaný se uvolil k placení pense v době, kdy, jak svrchu naznačeno, nemohl míti nejmenší pochybnosti, že žalobce bude dostávat pensí od pensijního ústavu, do něhož oba platili, a přislíbil-li mu přes to pensí, nelze tomu rozuměti jinak, než že mu chtěl zajistiti vedle pense od pensijního ústavu ještě zvláštní pensí ze svého (čl. 279 obch. zák.). Proti tomu nebylo však s hlediska uvedených předpisů zákonných závady, poněvadž tyto předpisy jsou povahy sociálněpolitické a nedovolují jen, by pojištěnec dostával menší pensí, než je v nich stanoveno.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Prvým soudem bylo zjištěno, že v lednu 1924 bylo mezi stranami ujednáno, že žalobce, jenž byl u žalované zaměstnán jako ředitel cukrovaru, odejde do pense a že mu žalovaná firma bude platiti pensí 15.000 Kč ročně ve dvou pololetních splátkách po 7.500 Kč vždy 1. července a 31. prosince každého roku pozadu. Mimo to zjistil prvý soud, že v době tohoto ujednání obě strany věděly, že žalobce bude dostávat pensí též od pensijního ústavu československého průmyslu cukrovarnického v Praze. Bylo-li takto smluvně dojednáno, že žalovaná bude žalobci platiti pensijní požitky bez časového omezení, jest smlouvu vykládati podle § 914 obč. zák. a čl. 279 obch. zák. tak, jak toho žádá obyčej poctivého styku, totiž v tom smyslu, že pensí jest rozuměti zaopatřovací požitky, poskytované zaměstnanci vystoupivšímu ze služby na dobu jeho života. Kdyby smluvené placení pense mělo býti omezeno podle vůle stran jen na určitou dobu, musilo by to býti ve smlouvě uvedeno výslovně a jasně.

Úmluva o placení pense se stala, jak bylo již uvedeno v lednu 1924. Tehdy bylo pensijní pojištění upraveno zákonem ze dne 16. prosince 1906 čís. 1 ř. z. na rok 1907 v doslovu upraveném cís. nařízením ze dne 25. června 1914, čís. 138 ř. z., a zákonem ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n., a podle těchto zákonů jest posuzovati otázku, zdali žalovaná firma jest oprávněna započítati si plnění náležející žalobci z nuceného pensijního pojištění na smluvní plnění zaopatřovacích požitků, jež přislíbila žalobci jako svému zaměstnanci pojištěním povinnému přímo, aniž si vymohla pro to uznání za náhradní zařízení. Nižší soudy vyložily správně, že ustanovení druhého odstavce § 69 novely čís. 138/1914 ř. z. se vztahuje jen na smlouvy mezi zaměstnavateli a jejich zaměstnanci, jež byly dojednány p ř e d tím, než nabyl účinnosti pensijní pojišťovací zákon čís. 1/1907 ř. z., to jest před 1. lednem 1909, anebo na smlouvy se zaměstnanci, na něž byla pojistná povinnost teprve později rozšířena. Vyplývá to nejen z doslovu zákona, ježto se v odstavci druhém § 69 užívá minulého času (»přislíbil-li«, »hat. . . zugesichert«), nýbrž i z úvahy, že zákon ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n. nepřiznal již (v §§ 64 až 66) po 31. prosinci 1920 pouhým smlouvám po-

vahu náhradního pensijního zařízení (viz § 65 odstavec první, poslední věta) a jen proto, aby nebyli snad poškozeni zaměstnanci, kteří byli již dříve pojištěni náhradní smlouvou, stanovil v § 93 odst. (1), že jeho ustanovení mají obdobnou platnost pro pensijní pojištění, provedené náhradní smlouvou, uzavřenou podle § 66 zákona ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. z. na rok 1907, po případě čís. nař. ze dne 25. června 1914, čís. 138 ř. z.

Čís. 12341.

Výhrada, že pro smlouvu jest použití určité formy (§ 884 obč. zák.), musí se státi před ujednáním smlouvy nebo při něm; dodatečná dohoda nestačí.

(Rozh. ze dne 9. února 1933, Rv I 1287/31.)

Žalobce, kapelník, tvrdě, že uzavřel se žalovaným majitelem taneční síně hudebnickou smlouvu, domáhal se na žalovaném náhrady škody, ježto žalovaný ustoupil od uzavřené prý smlouvy. Žalovaný namítl, že k uzavření smlouvy nedošlo, ježto nebyla dodržena písemná forma, jak bylo dojednáno. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolatel marně brojí proti závěru odvolacího soudu, že mezi stranami nedošlo k pevnému dojednání smlouvy o angažování žalobce jako kapelníka tříčlenného orchestru pro hostinský podnik žalovaného. Ze vzájemné korespondence mezi žalobcem a Leopoldem F-em jako zmocněncem žalovaného vyplývá, že k platnosti — přesněji řečeno k závaznosti — smlouvy bylo v tomto případě třeba, by smlouva o angažování byla vyhotovena také ještě písemně, což se nestalo. Určitá forma pro smlouvu může být nařízena nejen zákonem, nýbrž i vůlí stran (§ 886 obč. zák.). Vyhradily-li si strany pro smlouvu použití určité formy, platí podle § 884 obč. zák. (v doslovu III. dílčí novely) domněnka, že před splněním této formy nechtějí být vázány. Výhrada se ovšem musí státi před ujednáním anebo při něm, neboť na dodatečnou dohodu, že o smlouvě již pevně uzavřené má být zřízena listina, nelze ustanovení § 884 obč. zák. vztahovati. V souzené věci bylo nižšími soudy na základě posudku znalce Bruno R-a a svědecké výpovědi Leopolda F-a především zjištěno, že v hudebnickém oboru jest obvyklé, že smlouvy o angažování se vyhotovují písemně a že bez této formy smlouva se nepovažuje za hotovou (perfektní). Proti tomu dovolatel nebrojí, ale dovozuje, že písemná forma byla v tomto případě zachována, protože ujednání se stalo vzájemnými dopisy ze dne 26. a 27. srpna 1929. Leč odvolací soud případně poukázal k tomu, že v dopisu Leopolda F-a ze dne 26. srpna 1929 bylo výslovně uvedeno, že pro případ přijetí nabídky žalobcem bude mu smlouva telegraficky teprve zaslána, a že